

Rapport
Opleidingsbeoordeling volgens Beperkt Kader

Master Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen
Universiteit van Amsterdam

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Gegevens over de opleiding	4
3. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	5
3.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	5
3.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	8
3.3 Standaard 3: Toetsing.....	12
3.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	14
4. Overzicht van beoordelingen	15
5. Aanbevelingen.....	16
Bijlage: Proces van beoordeling.....	17

1. Samenvatting van de beoordeling

Het visitatiepanel heeft de opleiding Master Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam gevisiteerd aan de hand van het beperkte kader voor de opleidingsbeoordeling volgens het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland van de NVAO van september 2018. In deze samenvatting geeft het panel de voornaamste overwegingen weer die tot deze beoordeling hebben geleid.

De organisatie van de opleiding, die gevormd wordt door de Faculteit der Geesteswetenschappen (FGw) en de Interfacultaire Lerarenopleidingen (ILO) van de Universiteit van Amsterdam, is een toereikende basis voor de kwaliteitsborging. De organisatie is daarentegen nogal complex. Een vereenvoudiging zou gunstig zijn, onder meer voor de studenten.

De Faculteit der Geesteswetenschappen en de Lerarenopleidingen zijn vastbesloten deze opleiding te behouden en extra in te zetten op educatie.

Het profiel en de doelstellingen van de opleiding zijn ambitieus maar nogal generiek geformuleerd. Deze tweejarige, geïntegreerde opleiding is een route voor studenten om zich te ontwikkelen tot vakdidactisch specialist in de onderwijspraktijk. De opleiding onderscheidt zich van de andere route naar het leraarschap met de vakinhoudelijke master van één jaar gevolgd door de educatieve master van één jaar (1+1 master), die studenten opleidt tot vakinhoudelijk specialist in de onderwijspraktijk. Het panel vindt dat dit profiel scherper moet worden omschreven om duidelijker richting te geven aan de vormgeving en de organisatie van de opleiding.

De beoogde leerresultaten van de opleiding stemmen overeen met de doelstellingen. Zij voldoen aan het masterniveau en sluiten aan bij de wettelijke bekwaamheidseisen voor eerstegraads leraren in het voortgezet onderwijs.

De toelatingseisen tot de opleiding zijn valide. De toelatingsprocedure is zorgvuldig. Het verdient waardering dat de opleiding zich inspant om, binnen de kaders van de toelatingseisen, studenten met een uiteenlopende achtergrond toe te laten.

De opleiding is een waardevolle aanvulling op de 1+1 master, omdat andere categorieën studenten de mogelijkheid wordt geboden eerstegraads leraar in het voortgezet onderwijs te worden. De instroom van studenten is echter gering. Het panel prijst de inspanningen van de opleiding om de instroom te vergroten en roept de opleiding op om extra wegen te vinden om dat te bereiken, onder meer in samenwerking met de opleidingsscholen.

Het curriculum stelt de studenten in staat de beoogde leerresultaten te bereiken. Het panel pleit er wel voor in het curriculum een duidelijker structuur aan te brengen en heldere leerlijnen te trekken, opdat studenten met een uiteenlopende achtergrond hun leerroutes effectief en studeerbaar kunnen inrichten. Het panel bepleit het onderwijs in de doeltaal te versterken, door de taal-overstijgende vakken, die nu in het Engels worden gegeven, taal-specifiek in te vullen, het volgen van

Masterlanguage vakken gemakkelijker te maken en werkstukken en scripties geheel in de doeltaal te laten schrijven. Het panel acht ook de beheersing van de Nederlandse taal van groot belang.

Het aantal docenten is voldoende. De deskundigheid en didactische kwaliteiten van de docenten zijn buiten kijf en hun inzet en betrokkenheid bij de opleiding zijn zeer te waarderen.

De werkvormen zijn passend voor de opleiding en de begeleiding van de studenten is intensief te noemen. Daar staat tegenover dat de studielast in de opleiding erg hoog is. Het panel beveelt aan wegen te zoeken om de studielast te verlagen, onder andere door de stages op te bouwen in oriënterende, begeleide en zelfstandige fases en door binnen de opleidingsscholen afspraken te maken over de balans tussen stage en mogelijk betaalde inzet van studenten.

Het beleid en de regelgeving rond toetsing en examinering is op het gewenste niveau. Het toezicht door de examencommissie en de toetscommissies is op zichzelf toereikend. Dat neemt niet weg dat de organisatie van dat toezicht en deze commissies complex is. Daarom beveelt het panel aan na te gaan of de organisatie eenvoudiger opgezet kan worden.

De toetsen in de vakken en in de stage voldoen en sluiten aan op de leerdoelen. De verscheidenheid aan toetsvormen maakt het mogelijk kennis, inzichten, vaardigheden en houding van de studenten te toetsen. De beoordeling van toetsen door de examinatoren voldoet aan de eisen.

De begeleiding en beoordeling van de scripties is op zichzelf op verantwoorde wijze ingericht en wordt ook gewetensvol uitgevoerd. Het beoordelingsformulier omvat alle relevante criteria en de beoordelaars geven uitgebreide feedback op het werk van de studenten. De scripties die het panel heeft bestudeerd, beantwoorden overwegend aan de eisen die gesteld zijn. Het panel stemt in veel gevallen in met de beoordeling van de examinatoren en het cijfer dat zij hebben gegeven. In sommige gevallen becijfert het panel scripties iets lager. Deze afwijkingen zijn echter niet groot. In één geval viel het cijfer van het panel echter een stuk lager uit en had de scriptie in theoretisch en methodologische zin uitgebreider moeten zijn. Om het cijfer van de scriptie beter te onderbouwen bepleit het panel de criteria op het formulier van een waardering volgens een vastgestelde schaal te voorzien en elk van de criteria een weging mee te geven. Ook beveelt het panel de inzet van een onafhankelijke beoordelaar aan om de betrouwbaarheid van de beoordeling beter te waarborgen.

Het visitatiepanel dat de visitatie van de opleiding Master Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam heeft uitgevoerd, komt tot het oordeel positief voor deze opleiding en adviseert de NVAO de accreditatie bestaande opleiding te verlenen.

Rotterdam, 8 juni 2023

Prof. dr. M.C.R. Grever
voorzitter

W. Vercouteren
secretaris

2. Gegevens over de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding Croho: M Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen
Niveau en Oriëntatie: Master Wetenschappelijk Onderwijs
Aantal studiepunten: 120 EC
Tracks: Duits, Engels, Frans, Nederlands
Locatie: Amsterdam
Variant: Voltijd
Taal: Nederlands
Nummer Croho: 21PK-67086

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Universiteit van Amsterdam
Status instelling: Bekostigde instelling
Kwaliteit instelling: Instelling heeft voldaan aan instellingtoets kwaliteitszorg

3. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

3.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De Universiteit van Amsterdam i.c. de Faculteit der Geesteswetenschappen en de Interfacultaire Lerarenopleidingen hebben in de gesprekken met het panel verklaard sterk te hechten aan deze opleiding, deze te willen behouden en extra in te willen zetten op educatie.

De Master Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen is een opleiding die is opgezet en wordt uitgevoerd door de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam in nauwe samenwerking met de Interfacultaire Lerarenopleidingen van de universiteit, die gevestigd zijn in de Faculteit Maatschappij en Gedrag. De Faculteit der Geesteswetenschappen verzorgt het vakinhoudelijke deel van de opleiding, terwijl de Interfacultaire Lerarenopleidingen de vakken over pedagogiek, algemene didactiek, vakdidactiek en onderwijspraktijk voor hun rekening nemen. De eindverantwoordelijkheid voor de opleiding berust bij de Faculteit der Geesteswetenschappen, met name bij de onderwijsdirecteur van de Faculteit die lid is van het faculteitsbestuur. De opleidingsdirecteur van het cluster MA Literatuur- en Taalwetenschap van de Faculteit is belast met de aansturing en kwaliteitsbewaking van de opleiding. Deze overlegt regelmatig met de opleidingsdirecteur van de Interfacultaire Lerarenopleidingen over de afstemming van de vakken binnen de opleiding. De opleidingsdirecteur van de Interfacultaire Lerarenopleidingen is lid van de Interuniversitaire Commissie Leraren waarin landelijk over de universitaire lerarenopleidingen wordt overlegd. Het dagelijkse management van de opleiding berust bij de mastercoördinator. De Masters Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen en Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen hebben een gezamenlijke opleidingscommissie die de opleidingsdirecteuren over de kwaliteit van de opleidingen adviseert. Het toezicht op de toetsing en examinering van beide opleidingen valt onder de examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen.

De opleiding is in 2017/2018 opgezet en is in 2018 in een zogenoemde Toets nieuwe opleiding door de NVAO geaccrediteerd. In 2019 zijn de masteropleidingen Nederlands en de Moderne Vreemde Talen van de Faculteit der Geesteswetenschappen geaccrediteerd en in 2021 is de Interfacultaire Lerarenopleidingen de accreditatie verleend. Als gevolg daarvan kan worden gezegd dat de samenstellende delen van deze opleiding in een ander verband niet lang geleden door de NVAO zijn geaccrediteerd.

De opleiding stelt zich tot doel studenten op te leiden tot academisch gevormde eerstegraads leraar die wetenschappelijke inzichten over hun vak weet toe te passen in de praktijk van het voortgezet onderwijs. De studenten leren vakinhoudelijke kennis te verweven met pedagogische, algemeen

didactische en vakdidactische kennis en vaardigheden en leren vanuit die wetenschappelijke basis de onderwijspraktijk te versterken. De studenten worden opgeleid tot vakbekwaam en zelfstandig werkende eerstegraads leraar die de onderwijspraktijk weet te onderzoeken en weet te verbeteren. Om dat te bereiken zet de opleiding sterk in op de integratie van vakinhoudelijke kennis en (vak)didactische kennis en vaardigheden.

Uit deze doelstellingen zijn de beoogde leerresultaten van de opleiding afgeleid, die in concrete termen beschrijven welke kennis, inzichten, vaardigheden en houding de studenten zich aan het einde van de opleiding eigen gemaakt moeten hebben. Deze beoogde leerresultaten omvatten vakinhoudelijke kennis, pedagogische en (vak)didactische kennis en vaardigheden, kennis van en vaardigheden in wetenschappelijk onderzoek en de persoonlijke en beroepsmatige ontwikkeling tot vakbekwaam leraar.

De opleiding heeft de relaties tussen de beoogde leerresultaten en de Dublin descriptoren voor het masterniveau duidelijk gemaakt. Daarnaast heeft de opleiding aangegeven dat deze leerresultaten overeenstemmen met de wettelijk vastgelegde bekwaamheidseisen Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs.

Overwegingen

Het panel is verheugd over de vastbeslotenheid van de Faculteit der Geesteswetenschappen en de Interfacultaire Lerarenopleidingen van de Universiteit van Amsterdam om deze opleiding te behouden en te verder uit te bouwen.

De organisatie van de opleiding voldoet in de ogen van het panel en vormt een toereikende basis voor de kwaliteitsborging. Dat neemt niet weg dat de organisatie nogal ingewikkeld is. Ook de studenten zijn kritisch over de afstemming van de verschillende geledingen binnen de opleiding. Een vereenvoudiging van de organisatie zou volgens het panel gunstig zijn voor de helderheid van de organisatie en de eenduidigheid in de aansturing.

Het panel is positief gestemd over het profiel en de doelstellingen van de opleiding. Deze zijn ambitieus maar nogal generiek geformuleerd. Het panel ziet het profiel van deze tweejarige, geïntegreerde opleiding als een route voor studenten om zich te ontwikkelen tot vakdidactisch specialist, die als zodanig in staat is onderzoek te doen naar de onderwijspraktijk. De opleiding onderscheidt zich van de andere route naar het leraarschap met de vakinhoudelijke master van één jaar gevolgd door de educatieve master van één jaar (kortweg genoemd de 1+1 route), die studenten eerder opleidt tot vakinhoudelijk specialist op het gebied van het schoolvak met toepassing daarvan in de onderwijspraktijk. Het panel stemt in met het ambitieniveau maar vindt wel dat het profiel scherper mag worden omschreven om gericht te kunnen opleiden en om duidelijker richting te geven aan de vormgeving en de organisatie van de opleiding. Ook is het gezien de profilering van belang toekomstige studenten goed voor te lichten, opdat studenten een gemotiveerde keuze kunnen maken tussen de twee routes.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn in de ogen van het panel een passende afspiegeling van de doelstellingen. Het panel stelt vast dat de beoogde leerresultaten van de opleiding

overeenkomen met de Dublin descriptors voor het masterniveau en op die wijze aan het niveau van de master voldoen. Ook stelt het panel vast dat de beoogde leerresultaten in overeenstemming zijn met de wettelijk vastgelegde bekwaamheidseisen voor eerstegraads leraren in het voortgezet onderwijs.

Beoordeling van de standaard

Op grond van de bovenstaande overwegingen is het panel van oordeel dat de opleiding op standaard 1 Beoogde leerresultaten aan de basiskwaliteit voldoet.

3.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Standaard 2. Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De toelatingseisen tot de opleiding zijn vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling en bestaan uit toereikende vakinhoudelijke kennis van het schoolvak waaronder taalbeheersing van de doeltaal op niveau C1 en academische vaardigheden op bachelor-niveau. De toelatingscommissie, die bestaat uit de mastercoördinator en een vakdidacticus, gaat na of kandidaten aan deze eisen voldoen. Kandidaten met een ander, verwant WO bachelor-diploma kunnen toegelaten worden tot het pre-masterprogramma van 30 EC waarin zij vakinhoudelijke kennis aangeboden krijgen. Kandidaten die een HBO-diploma hebben, kunnen ook tot het pre-masterprogramma toegelaten worden waarbij zij naast de vakinhoudelijke vakken het vak academische vaardigheden (12 EC) volgen. Kandidaten met een niet-verwant bachelor-diploma zijn niet toelaatbaar, tenzij ze vakken op het gebied van het schoolvak hebben gevolgd. In dat laatste geval stelt de toelatingscommissie een schakelprogramma op maat samen. Vooral bij de track Nederlands melden deze kandidaten zich aan en worden ze op die basis toegelaten.

Het aantal instromende studenten in deze opleiding is de afgelopen jaren geleidelijk afgenomen. De instroom liep terug van 23 studenten in 2018 via 16 studenten in 2020 naar 8 studenten in 2022. De aantallen zijn nu erg laag. De instroom in de tracks bevindt zich in 2022 op het niveau van 1 student (Duits), 2 studenten (Engels en Nederlands) en 3 studenten (Frans). Het aantal instromende studenten was voor Engels de laatste jaren met 7 tot 8 studenten wel hoger maar de andere tracks hadden te maken met dezelfde, lage aantallen. Het aanbieden van deze opleiding naast de 1+1 route levert per saldo een hogere instroom van studenten in educatieve opleidingen op. De mogelijke kannibalisatie tussen deze twee routes wordt tenietgedaan door de extra instroom van andere categorieën studenten. De opleiding getroost zich de moeite de instroom te verhogen en aldus te voorzien in gekwalificeerde leraren en het tekort aan leraren te verkleinen. Dat doet de opleiding door aandacht te geven aan educatie in de bacheloropleiding en door de instroom van andere groepen studenten, zoals studenten uit tweedegraads lerarenopleidingen van het HBO, zijinstromers en studenten met een bredere, vakinhoudelijke achtergrond, zoveel mogelijk te faciliteren.

Het curriculum van de opleiding heeft een studielast van 120 EC en kent een nominale studieduur van twee jaar. De opleiding heeft in de vorm van de toetsmatrijs, zijnde het schematisch overzicht van de relaties van de vakken met de beoogde leerresultaten van de opleiding, aangetoond dat het curriculum aansluit bij de leerresultaten. Het curriculum bestaat uit vakinhoudelijke vakken (36 EC), vakken pedagogiek en algemene didactiek (6 EC), vakken vakdidactiek (12 EC), schakelvakken (12 EC), stage (30 EC), een pedagogisch keuzevak (3 EC) en de scriptie (21 EC). De vakinhoudelijke vakken in het eerste en derde semester zijn vakken van de eenjarige Masters Duits, Engels, Frans of Nederlands, afhankelijk van de gekozen track. Daarnaast kunnen de studenten met name in het derde semester kiezen voor vakken uit het landelijke Masterlanguage aanbod. In de pedagogische en (vak)didactische vakken in het tweede en derde semester verwerven

de studenten kennis en vaardigheden op die gebieden. Zij leggen daarin de basis om in de stage (*Onderwijspraktijk A* en *B* in het tweede semester en *Onderwijspraktijk C* in het derde en vierde semester) in het voortgezet onderwijs te werken en daarin ook zelfstandig les te geven (dat laatste in totaal 100 uur). De stage vindt plaats in opleidingsscholen waarin de Interfacultaire Lerarenopleidingen participeren. Er zijn twaalf opleidingsscholen waartoe ongeveer 90 afzonderlijke scholen behoren. In de schakelvakken *Het Schoolvak: Onderzoek en Praktijk* in het eerste semester en *Methoden van Onderzoek* in het derde semester leren de studenten de vakinhoudelijke en vakdidactische kennis en vaardigheden te integreren en een voor het schoolvak relevant vraagstuk te onderzoeken. De schakelvakken worden door een vakinhoudelijk docent en de vakdidacticus samen gegeven. In het vierde semester schrijven de studenten hun afsluitende scriptie, dit naast de voortzetting van de stage.

Er zijn in totaal 15 docenten verbonden aan de Masters Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen en Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen samen. Zij komen ten dele van de Faculteit der Geesteswetenschappen en ten dele van de Interfacultaire Lerarenopleidingen. Met de sectorgelden neemt de Faculteit zich voor één extra universitair docent met een educatief profiel voor deze opleidingen aan te trekken. Veel docenten in de opleiding zijn wetenschappelijk onderzoeker op hun vakgebied waarbij 60 % van hen is gepromoveerd. Van de docenten beschikt 80 % over een Basiskwalificatie Onderwijs of Senior Kwalificatie Onderwijs. Veel docenten van de Interfacultaire Lerarenopleidingen geven les in het voortgezet onderwijs. De werkplekbegeleiders, werkzaam op de scholen, wordt de basistraining begeleidingsvaardigheden aangeboden op de universiteit. Inmiddels heeft 70 % van hen deze training gehad.

De studenten waarderen de werkvormen in de vakken als afwisselend en motiverend. Voor de studenten is de tutor, die gewoonlijk de mastercoördinator is, het aanspreekpunt voor vragen van vakinhoudelijke aard. De tutor spreekt de studenten enkele malen per jaar in beide jaren, zowel in een individueel gesprek als in een groepsgesprek. Bij studievertraging of vragen van persoonlijke aard kunnen de studenten zich wenden tot de studieadviseur. Tijdens de stage worden de studenten begeleid door de vakdidacticus, met wie de studenten bijna wekelijks spreken tijdens de colleges van het vak vakdidactiek. Ook nemen de studenten in de stage deel aan een intervisiegroep. De werkplekbegeleider, die wordt ondersteund door de schoolopleider van de stageschool en de instituutopleider namens de Interfacultaire Lerarenopleidingen, is het aanspreekpunt voor de studenten op de stageschool. De scriptie wordt begeleid door twee docenten, een vakinhoudelijk docent en een vakdidacticus. Ondanks deze begeleiding ervaren de studenten een grote studiedruk in de hele opleiding en met name in het derde semester. Daarin worden veel vakken aangeboden waardoor een opeenstapeling van opdrachten ontstaat. Daarnaast vinden studenten de combinatie van vakken en stage zwaar. Daar komt nog bij dat de stage dikwijls meer dan de formeel geroosterde tijd vergt en dat veel van de studenten daarnaast nog een betaalde aanstelling op een school aanvaarden. Deze zaken vergroten de druk nog verder. De uitval van studenten over de afgelopen jaren varieert van 11 % tot bijna 40 %, afhankelijk van het cohort. In termen van aantallen gaat het om tussen 2 en 6 studenten. Binnen de tracks komen soms hogere uitvalpercentages voor.

Overwegingen

Het panel acht de toelatingseisen tot de opleiding valide en beschouwt de toelatingsprocedure tot de opleiding als zorgvuldig. Het panel heeft waardering voor de inspanningen die de opleiding doet om, binnen de kaders van de toelatingseisen, studenten met een uiteenlopende achtergrond tot de opleiding toe te laten.

Het panel ziet deze opleiding als een waardevolle aanvulling op de 1+1 master, omdat andere categorieën studenten de mogelijkheid wordt geboden eerstegraads leraar in het voortgezet onderwijs te worden. De studenten die in deze opleiding instromen, kunnen dat doen op basis van een relevant bachelor-diploma en hoeven niet eerst een vakinhoudelijke master te volgen. Het zijn gewoonlijk studenten die al meteen na de bachelor voor het leraarsvak kiezen. De instroom van studenten in de opleiding is echter gering. Het panel prijst de moeite die de opleiding in dat verband doet en roept de opleiding op om extra wegen te vinden om de instroom te vergroten, onder meer in samenwerking met de opleidingsscholen.

Het panel stelt vast dat het curriculum aansluit bij de beoogde leerresultaten van de opleiding. De opbouw en de samenstelling van het curriculum stellen de studenten in staat de leerresultaten te bereiken. Het panel pleit er wel voor in het curriculum een duidelijker structuur aan te brengen en heldere leerlijnen te trekken, opdat studenten met een uiteenlopende achtergrond hun leerroutes effectief en studeerbaar kunnen inrichten. Het panel acht het onderwijs in de doeltaal aan de magere kant waardoor studenten hun vaardigheid in de doeltaal kunnen verliezen. Het panel bepleit daarom het onderwijs in de doeltaal te versterken, onder meer door de taal-overstijgende vakken, die nu in het Engels worden gegeven, taal-specifiek in te vullen, het volgen van Masterlanguage vakken gemakkelijker te maken en werkstukken en scripties geheel in de doeltaal te laten schrijven. Het panel acht ook de beheersing van de Nederlandse taal van groot belang. Het panel beveelt aan ook voldoende aandacht te geven aan vakinhoudelijk onderwijs in de doeltaal

Het aantal docenten is voldoende. Het panel is te spreken over de deskundigheid en de didactische kwaliteiten van de docenten en over hun inzet en betrokkenheid om van deze opleiding een succes te maken. Dat veel van de docenten van de Interfacultaire Lerarenopleidingen ook zelf voor de klas staan in het voortgezet onderwijs is een sterk punt in deze opleiding. Het panel waardeert het voornemen van de Faculteit der Geesteswetenschappen om een extra docent specifiek voor deze opleiding aan te trekken. Bij het aantrekken van nieuwe docenten is de combinatie van vakinhoudelijke en vakdidactische kennis en vaardigheden in de ogen van het panel belangrijk.

Het panel acht de werkvormen passend voor deze opleiding. Daarnaast is het panel te spreken over de begeleiding van de studenten die in elk van de fasen van de opleiding intensief te noemen is. Daar staat tegenover dat de studielast in de opleiding erg hoog is. Het panel beveelt aan wegen te zoeken om de studielast te verlagen, onder andere door met de opleidingsscholen afspraken te maken over de balans tussen stage en mogelijk betaalde inzet van studenten en door de stages op te bouwen in oriënterende, begeleide en zelfstandige fasen. Deze fasering biedt zowel voor studenten als voor de werkplekbegeleiders op de scholen meer duidelijkheid. Gezien de al lage instroom in de opleiding ervaart het panel de uitval van studenten in de loop van de opleiding als teleurstellend.

Beoordeling van de standaard

Op grond van de bovenstaande overwegingen is het panel van oordeel dat de opleiding op standaard 2 Onderwijsleeromgeving aan de basiskwaliteit voldoet.

3.3 Standaard 3: Toetsing

Standaard 3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.
--

Bevindingen

Het beleid inzake toetsing en examinering van de opleiding volgt het kader Toetsbeleid van de Universiteit van Amsterdam. De toetsing en examinering van de opleiding is schematisch vastgelegd in de toetsmatrix waarin de relaties tussen de beoogde leerresultaten van de opleiding, de leerdoelen van de vakken en de toetsing van deze leerdoelen zijn aangegeven.

Elk van de vakken in de opleiding kent meerdere formatieve en summatieve toetsen. De eindtoets van elk vak is summatief. De overige toetsen zijn bedoeld om studenten daarop voor te bereiden en/of hen inzicht te geven in hun vorderingen. De vormen van de toetsen zijn gevarieerd met onder meer presentaties, schriftelijke toetsen, essays, opdrachten en onderzoeksopzetten.

In de vakken *Onderwijspraktijk A, B, C* (stage) vindt de toetsing plaats op basis van een beoordelingsformulier met daarin als criteria vakinhoudelijke, vakdidactische, pedagogische en professionele bekwaamheid. Over deze vakken heen neemt het niveau van bekwaamheid waarop wordt getoetst en beoordeeld toe. De beoordelaar van deze vakken is de vakdidacticus, die daarbij wordt geadviseerd door de werkplekbegeleider van de school.

De studenten voltooien de opleiding met een scriptie. Zoals gezegd, worden zij bij het schrijven van de scriptie ondersteund door twee begeleiders, een vakinhoudelijk en een vakdidactisch begeleider. Deze begeleiders zijn ook de beoordelaars van de scriptie. In afwijking van de overige opleidingen van de Faculteit der Geesteswetenschappen is er geen onafhankelijke beoordelaar betrokken. De beoordeling van de scriptie vindt plaats aan de hand van een beoordelingsformulier waarin criteria als opzet en uitvoering van het onderzoek, ontwerp van de praktijktoepassing, structuur van de scriptie en zelfstandig werken door de student opgenomen zijn.

Het toezicht op de toetsing en examinering van de opleiding valt onder de examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen. Voor het toezicht op de toetsing en examinering van de vakken op het gebied van pedagogiek, algemene didactiek, vakdidactiek en onderwijspraktijk heeft deze examencommissie een mandaat verleend aan de examencommissie van de Interfacultaire Lerarenopleidingen. De leden van de examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen zijn tevens voorzitter van één van de acht clusters van de faculteit. Deze opleiding valt onder het cluster Literatuur- en Taalwetenschap. Binnen dat cluster is er voor deze opleiding een vertegenwoordiger. Deze vertegenwoordiger adviseert over en is betrokken bij de controle van de toetsing en examinering van deze opleiding waaronder het periodiek onderzoeken van de kwaliteit van de scripties. Namens zowel de examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen als die van de Interfacultaire Lerarenopleidingen onderzoeken toetscommissies op regelmatige basis de kwaliteit van de toetsing en examinering van de vakken.

De examencommissies benoemen de examinatoren. Examinatoren zijn docenten die gerechtigd zijn toetsen waaronder ook scripties te beoordelen. De examencommissies stellen ook een plan voor kwaliteitsborging op waarin ze in de tijd uitzetten welke toetsen en scripties zij zullen nakijken. De toetscommissies kijken periodiek toetsdossiers van vakken na. Toetsdossiers worden voor alle vakken gemaakt en omvatten de studiehandleiding, toetsen, antwoordmodellen en beoordelingen. Vertegenwoordigers van de clusters in de examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen kijken op periodieke basis de scripties van afgestudeerden van de opleiding na.

Overwegingen

Het beleid en de regelgeving rond toetsing en examinering bevindt zich naar het oordeel van het panel op het gewenste niveau.

Het panel ziet de toetsing zowel in de vakken als in de stage als voldoende en als aansluitend op de te toetsen leerdoelen. Het panel waardeert de verscheidenheid aan toetsvormen in de vakken. Als gevolg daarvan kunnen de verschillende aspecten van kennis, inzichten, vaardigheden en houding van de studenten getoetst en beoordeeld worden. De beoordeling van de toetsen in de vakken door de door de examencommissie benoemde examinatoren voldoet aan de eisen.

De begeleiding en beoordeling van de scripties is op zichzelf op verantwoorde wijze ingericht en wordt ook gewetensvol uitgevoerd. Het beoordelingsformulier omvat alle relevante criteria en de beoordelaars geven uitgebreide feedback op het werk van de studenten. Het panel vindt wel dat op een aantal punten de toetsing en beoordeling van de scripties beter zouden moeten en de relatie tussen vakinhoud en onderwijspraktijk beter uit de verf had mogen komen. Om het cijfer van de scriptie beter te onderbouwen bepleit het panel de criteria te voorzien van een waardering volgens een vastgestelde schaal en elk van de criteria een weging mee te geven. Dan wordt ook duidelijker wat de relatie is tussen de opmerkingen in het beoordelingsformulier en het cijfer voor de scriptie. Ook beveelt het panel de inzet van een onafhankelijke beoordelaar aan om de betrouwbaarheid van de beoordeling beter te waarborgen.

Het panel vindt het toezicht van de examencommissie en de toetscommissies op de toetsing en examinering van de opleiding op zichzelf toereikend. Dat neemt niet weg dat de organisatie van dat toezicht en deze commissies complex is. Dat kan zich met name wreken voor de studenten die afhankelijk van hun vooropleiding verschillende leerroutes door de opleiding volgen, al of niet met voorafgaande pre-master- of schakelprogramma's. Daarom beveelt het panel aan na te gaan of de organisatie eenvoudiger opgezet kan worden.

Beoordeling van de standaard

Op grond van de bovenstaande overwegingen is het panel van oordeel dat de opleiding op standaard 3 Toetsing aan de basiskwaliteit voldoet.

3.4 Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4. De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Het panel heeft de toetsen van een aantal vakken van de opleiding bestudeerd. Het gemiddelde eindcijfer van afgestudeerden van de opleiding (GPA) was 7,5. Daarnaast heeft het panel in totaal negen scripties van afgestudeerden van de opleiding van de afgelopen drie jaar bestudeerd. De cijfers voor de scripties van de laatste jaren variëren van 5,5 tot 9,0 met het gemiddelde cijfer 7,4.

In de scripties wordt van studenten gevraagd vakinhoudelijke en (vak)didactische aspecten en de praktijk van het onderwijs samen te brengen. Studenten leiden uit wetenschappelijke literatuur een vraagstelling af die relevant is voor de onderwijspraktijk en beantwoorden deze vraagstelling. Zij kunnen ook een vraagstuk uit de onderwijspraktijk nemen, daar de literatuur bij zoeken en aldus een onderzoeksvraag afleiden en beantwoorden. Zoals gezegd, kijkt de examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen periodiek de scripties van afgestudeerden van de opleiding na. De uitkomsten van het meest recente onderzoek van de commissie waren positief, zowel op het punt van de kwaliteit van de scripties als op het punt van de beoordeling daarvan.

De afgestudeerden van de opleiding vinden gewoonlijk in korte tijd een passende baan in het onderwijs. Het werkveld waardeert de afgestudeerden om hun inhoudelijke expertise, hun academische blik en hun vermogen om goede lessen te maken.

Overwegingen

De toetsen van de vakken sluiten naar het oordeel van het panel aan bij de leerdoelen en de leerinhoud van deze vakken.

De scripties van de afgestudeerden die het panel heeft bestudeerd, beantwoorden overwegend aan de eisen die gesteld zijn en stemmen overeen met de beoogde leerresultaten van de opleiding. De scripties zijn vaak interessante verhandelingen over onderwerpen of vraagstukken die zich in het hart van de opleiding bevinden. Het wetenschappelijk gehalte van de scripties voldoet, alhoewel het onderzoek in een aantal gevallen beter gestructureerd had kunnen zijn. Het panel stemt in veel gevallen in met de beoordeling van de examinatoren en het cijfer dat zij hebben gegeven. In sommige gevallen becijfert het panel scripties iets lager. Deze afwijkingen zijn echter niet groot. In één geval viel het cijfer van het panel echter een stuk lager uit en had de scriptie in theoretisch en methodologische zin uitgebreider moeten zijn. Mede daarom bepleit het panel de aanpassingen van het beoordelingsproces van de scripties, die onder standaard 3 zijn genoemd.

Beoordeling van de standaard

Op grond van de bovenstaande overwegingen is het panel van oordeel dat de opleiding op standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten aan de basiskwaliteit voldoet.

4. Overzicht van beoordelingen

Standaard	Beoordeling
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3: Toetsing	Voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Opleiding als geheel	Positief

5. Aanbevelingen

In dit rapport zijn enkele aanbevelingen aan de opleiding opgenomen. Deze aanbevelingen worden hieronder samenvattend opgesomd.

- Nagaan of de organisatie van de opleiding te vereenvoudigen is, mede om de afstemming van de verschillende geledingen voor de studenten te verbeteren.
- Het profiel van de opleiding aanscherpen, mede om meer richting te geven aan de vormgeving en de organisatie van de opleiding.
- Extra wegen vinden om de instroom te vergroten, onder meer in samenwerking met de opleidingsscholen.
- Een duidelijker structuur aanbrenge in het curriculum en heldere leerlijnen trekken, opdat studenten met een uiteenlopende achtergrond hun leerroutes effectief kunnen inrichten.
- Het onderwijs in de doeltaal versterken, onder meer door de taal-overstijgende vakken, die nu in het Engels worden gegeven, taal-specifiek in te vullen, het volgen van Masterlanguage vakken gemakkelijker te maken en werkstukken en scripties geheel in de doeltaal te laten schrijven.
- Voldoende aandacht geven aan de beheersing van de Nederlandse taal.
- Het vakinhoudelijk onderwijs in de doeltaal voldoende ruimte te bieden.
- Wegen zoeken om de studielast te verlagen, onder andere door stages op te bouwen in oriënterende, begeleide en zelfstandige fases en door met de opleidingsscholen afspraken te maken over de balans tussen stage en mogelijk betaalde inzet van studenten.
- Bij de beoordeling van de scriptie de criteria op het beoordelingsformulier voorzien van een waardering volgens een vastgestelde schaal en elk van de criteria een weging mee te geven.
- Daarnaast bij de beoordeling van de scriptie de inzet van een onafhankelijke beoordelaar overwegen om de betrouwbaarheid van de beoordeling beter te waarborgen.
- Nagaan of de organisatie van het toezicht op de toetsing en examinering door de examencommissies en de toetscommissies eenvoudiger opgezet kan worden.

Bijlage: Proces van beoordeling

De Universiteit van Amsterdam heeft evaluatiebureau Certiked VBI verzocht de visitatie van de opleiding Master Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen (21PK-67086) met de tracks Duits, Engels, Frans, Nederlands te begeleiden. Samen met de Master Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen (21PK-68538) met als track Geschiedenis vormt deze opleiding de visitatiegroep WO UvA Communicatie en Educatie.

Deze visitatie heeft tot doel vast te stellen of deze opleiding opnieuw de accreditatie kan worden verleend door de NVAO. De visitatie is uitgevoerd op basis van het beperkte kader voor de opleidingsbeoordeling (Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, september 2018, gepubliceerd in Staatscourant nr. 3198, 29 januari 2019).

Na overleg met de instelling heeft Certiked de beoogde leden van het visitatiepanel uitgenodigd in het panel zitting te nemen. De panelleden hebben daarop positief geantwoord. Het panel bestond uit de volgende personen:

- Prof. dr. M.C.R. Grever, emeritus hoogleraar Theorie en Methoden van de Geschiedenis, Erasmus Universiteit Rotterdam; research fellow NL-Lab, cluster Geesteswetenschappen, Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (voorzitter)
- Dr. M.A.A. van Amelsvoort, universitair hoofddocent Tilburg Center of the Learning Sciences & Communicatie- en Informatiewetenschappen; opleidingsdirecteur Universitaire Lerarenopleiding, Tilburg University (panellid)
- Prof. dr. M.C. Michel, hoogleraar Language Learning; leerstoelhouder Language Learning, Rijksuniversiteit Groningen (panellid)
- Drs. M.H.C. Verhaegh, beleidsadviseur, Onderwijsgemeenschap Venlo & Omstreken; programmaleider, Opleidingschool Noord-Limburg (panellid)
- Prof. dr. J. Doetjes, hoogleraar Semantiek en Taalvariatie, Universiteit Leiden (referent Frans)
- Dr. A.A. Kaal, universitair docent Engels; vakdidacticus/universitair docent, Lerarenacademie, Vrije Universiteit (referent Engels)
- M. Burhani MA, docent Engels, tot voor kort student Master Educatie Taal- en Cultuurwetenschappen, Vrije Universiteit (student-lid)

Als procescoördinator/secretaris namens Certiked trad op W. Vercouteren.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het panel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator/secretaris heeft ter voorbereiding op de visitatie overleg gehad met de opleiding. Bij die gelegenheid is tussen de vertegenwoordigers van de opleiding en de procescoördinator/secretaris de planning van de werkzaamheden doorgenomen. Ook is over de agenda van het locatiebezoek van gedachten gewisseld. Tot slot is gesproken over de opbouw van de zelfevaluatie en de onderwerpen die daarin aan de orde zouden moeten komen. Tijdens het proces van voorbereiding van het locatiebezoek is met enige regelmaat contact geweest tussen de opleiding en de procescoördinator/secretaris om zaken meer in detail op elkaar af te stemmen. De activiteiten zijn uitgevoerd, zoals in de planning afgesproken was. De opleiding heeft de agenda voor het locatiebezoek goedgekeurd.

De opleiding heeft een lijst toegezonden van eindwerken ofwel scripties van de afgestudeerden van de afgelopen drie jaren. Uit deze lijst heeft de procescoördinator/secretaris negen scripties geselecteerd. Bij

de selectie is rekening gehouden met een afgewogen verdeling van cijfers van deze eindwerken. Daarnaast zijn de tracks van de opleiding op evenwichtige wijze in deze selectie betrokken.

De brief van 2 juli 2019 van de NVAO biedt de mogelijkheid binnen visitatiegroepen af te wijken van het aantal te selecteren eindwerken van vijftien eindwerken per opleiding en te volstaan met acht tot tien eindwerken per opleiding. Die uitzondering kan gelden voor opleidingen in één visitatiegroep, wanneer voor de opleidingen een gezamenlijke examencommissie verantwoordelijk is en wanneer de opleidingen een aantoonbare overlap van kernvakken in hun curriculum hebben. De opleidingen Master Educatie en Communicatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen en Master Educatie en Communicatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen vormen samen de visitatiegroep WO UvA Communicatie en Educatie. Deze beide opleidingen vallen onder de verantwoordelijkheid van één en dezelfde examencommissie. De opleidingen hebben daarnaast de volgende gemeenschappelijke kernvakken: Pedagogiek en Algemene Didactiek A (3 EC), Pedagogiek en Algemene Didactiek B (3 EC), Vakdidactiek 1 (9 EC), Vakdidactiek 2 (3 EC), Onderwijspraktijk A (6 EC), Onderwijspraktijk B (9 EC) en Onderwijspraktijk C (9 EC). Het gaat bij deze overlap van vakken derhalve om in totaal 42 EC (ruim 30 % van het totale curriculum). Het visitatiepanel heeft op grond van de gezamenlijkheid van de examencommissie en de aanzienlijke overlap van kernvakken de overtuiging door de bestudering van het genoemde aantal geselecteerde eindwerken (i.c. negen) in staat te zijn geweest een eigenstandig, volwaardig oordeel uit te spreken over de kwaliteit en de beoordeling van de eindwerken van deze opleiding.

De voorzitter van het visitatiepanel en de procescoördinator/secretaris hebben voorafgaande aan het locatiebezoek met elkaar gesproken. Ze zijn daarbij tot afspraken over de aanpak van de visitatie en de taakverdeling binnen het panel gekomen. De voorzitter is over het profiel van de voorzitter van visitatiepanels ingelicht. De voorzitter heeft zich bereid verklaard het voorzitterschap in lijn met dat profiel te vervullen.

De panelleden en de referenten Engels en Frans zijn voorafgaande aan het locatiebezoek ingelicht over het NVAO-beoordelingskader. Daarbij is hen het Timmermansoog van Certiked ter beschikking gesteld, dat de operationalisering van het NVAO-beoordelingskader is.

De panelleden en de referenten Engels en Frans hebben tijdig voorafgaande aan het locatiebezoek de zelfevaluatie van de opleiding met de daarbij behorende bijlagen ontvangen. In de zelfevaluatie was het studentenhoofdstuk opgenomen. De expertleden in het panel en de referenten hebben ook een aantal van de geselecteerde scripties toegezonden gekregen.

De bijlagen bij de zelfevaluatie omvatten de volgende informatie.

- Instellingsplan van Universiteit van Amsterdam, 2021 – 2026
- Strategisch Plan van Faculteit der Geesteswetenschappen, 2021 – 2026
- Gemeenschappelijke regeling lerarenopleiding van Universiteit van Amsterdam
- Visitatierapport Interfacultaire Lerarenopleidingen, QANU, 2021
- Onderwijs- en Examenregeling
- Organogram van de opleiding
- Leerdoelen, toetsvormen en relatie met beoogde leerresultaten van de opleiding voor alle vakken van de opleiding
- Vakken binnen de opleiding en toetsen die bij deze vakken behoren
- Cijfers instroom, doorstroom, uitstroom van studenten van de afgelopen jaren
- Overzicht kwalificaties management opleiding en kerndocenten
- Innovatie- en inspiratietraject

- Schema tutoraat
- Jaarverslagen opleidingscommissie van de afgelopen jaren
- Toetsbeleid Universiteit van Amsterdam, 2019
- Besluit inrichting examencommissie
- Jaarverslagen examencommissie van de afgelopen jaren
- Reactie Dagelijks Bestuur Faculteit der Geesteswetenschappen op jaarverslag examencommissie
- Beoordelingsformulier scriptie
- Kwaliteitscontrole scripties door examencommissie

De procescoördinator/secretaris heeft de panelleden verzocht hun voorlopige bevindingen en de vragen ten behoeve van het locatiebezoek toe te sturen. De referenten Engels en Frans is verzocht hun bevindingen over die tracks op schrift te stellen. Op 9 mei 2023 hebben de panelleden een intern overleg gevoerd. Daarbij hebben zij hun voorlopige indrukken uitgewisseld, hun bevindingen over de eindwerken gedeeld, de opgestelde vragen doorgenomen en het locatiebezoek voorbereid. De schriftelijke bevindingen van de referenten Engels en Frans zijn bij dat overleg betrokken.

Het locatiebezoek aan de opleiding vond op 10 mei 2023 plaats en verliep volgens onderstaande agenda. Vertegenwoordigers van beide hierboven genoemde opleidingen waren daarbij aanwezig. Het panel heeft gesproken met de personen wier functie bij de onderdelen van de agenda is vermeld.

09.00 – 09.30	Faculteitsbestuur, opleidingsdirecteuren
09.30 – 10.30	Opleidingsdirecteuren, mastercoördinatoren
10.45 – 11.15	Voorzitter en leden examencommissie
11.30 – 12.15	Docenten, werkplekbegeleiders, examinatoren eindwerken
12.15 – 13.15	Lunch panel (besloten), met 12.15 – 12.45 open spreekuur
13.15 – 14.00	Studenten, student-leden opleidingscommissie, alumni
14.00 – 14.30	Vertegenwoordigers werkveld
14.30 – 16.00	Overleg panel (besloten)
16.00 – 16.15	Bekendmaking bevindingen en beoordeling op hoofdlijnen door voorzitter panel aan faculteitsbestuur, opleidingsmanagement, docenten, studenten
16.15 – 17.00	Ontwikkelgesprek tussen panel en opleidingsmanagement

Het open spreekuur is tijdig voor het locatiebezoek ter kennis gebracht van de docenten, de studenten en de ondersteunende staf van de opleiding. Voor dit open spreekuur hebben zich overigens geen personen gemeld.

In het besloten overleg aan het einde van het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld op basis van het informatiedossier, de bestudeerde eindwerken en de gevoerde gesprekken. Vervolgens is de beoordeling van de standaarden van het NVAO-kader en van de opleiding als geheel opgesteld. Aan het eind van het locatiebezoek heeft de voorzitter van het panel de bevindingen en de beoordeling op hoofdlijnen kenbaar gemaakt aan de vertegenwoordigers van de opleiding.

Na het locatiebezoek heeft de procescoördinator/secretaris een conceptrapport opgesteld. De panelleden en referenten hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de procescoördinator/secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan het bestuur van de instelling verzonden.